ורבי שמעון מאשר [נפקא]. יד] ר"ת לא גרים ליה דא"כ כולהו מרבו בעלת חמש ופ"ב דזבחים(דף יח:) תניא ארבע ולא שלש ארבע ולא חמש ומוקי לה כר"ש ומיהו על כרחין כ"ל דתלת תגלי הוו ואליבא דר"ש פליגי התם דהא קיימא לן הלכה כר"ש טו] בכסות ליה כמו שהוכחתי למעלה (דף מ:) וקיימא לן עמי דבעלת חמש חייבת לעיל (דף לז:) גבי האי מאן *דחייביה לגלימיה לא עבד כלום דהויה בעלת חמש ואתן לה מאן על כרחין גירסא ככולה היא והא דפ' בית שמאי (זבחים דף מ.) לא דרשי ר"ש אשר הייבו להיות דרשא וכי האי גוונא הוי טובא:

ואיזו זו זו קריית שמע. אסמכתא בעלמא דקריית שמע דרבנן:

בין תכלת ללבן. בברכות (דף ט:) אמרינן בין תכלת [שבה] ללבן שבה פירש בקונטרס בין למר קלט לבע תכלת ללמר שלא קלט וליתא דא"כ מאי רלויה זו ובערוך פי' בין חוליא של תכלת לחוליא של לבן ופ"ק דברכות ירושלמי *כיני מתניתין בין תכלת שבלילית ללבן שבה ורחיתה אותו מן הסמוך ר"א דאמר כדי שיכיר בין תכלת לכרתי ורחיתה אותו שיהא ניכר בין הלבונים:

ה"ג **רקיע** דומה לספיר. דהכי כתיב קרא וה"ג גרסי' פרק כסוי הדם (חולין דף פט.) ולא כספיים דגרסי רקיע דומה לכסא הכבוד: **חותם** של טיט. מה שמדמה חותם של טיט לנילית שכן עושין לעבדים והנילית מעיד על ישראל שהם עבדי הקב"ה כדאיתא פרק במה אשה [שבת דף נז:] כבלא דעבדא תנן: **שואל** מעמך. פי' ר"ת דהוי מ"] מלא ויש מאה אותיות בפסוק וי"מ דמה עולה בא"ת ב"ש מאה ובקונטרס פירש אל תקרי מה אלא מאה *)כלומר שחייב ק' ברכות וי"מ כדי להכניס מאה באותיותיה וכי קיית מאה הרי כולן:

*) [וכ"כ בערוך ערך מאה מ' ע"ש] זיל

שיטה מקובצת

מ) ומווות בפתחיהן: ב) מאשר ריבויא ורבנן האי וראיתם מאי עבדי ליה דלדידהו הוי זמן [ציצית]בלילה הואיל והא אמרי נשים חייבות: ג) דבשתכיר נוונין של ד) המצות. ואגב ריהטא משמע דמי שחייב בהדיא חייב בכל המצות: ה) נשים דחייבות: ו) התם. את ה' אלהיך תיראה: ז) ותתוך כך יוכר הישוב על הכסא: ח) שיהא דמות: ט) רקיע כמראה כסא דכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא: י) לרקיע. אגן: יא) לבן שהוא מצוי: יב) יותר משל תכלת שאינו מצוי הס"ד: יג) לה לה מאשה: יד) ר"ת לא גרים וכו' ואורי' ראין למחוק הספר ותדע דא"כ דר' שפטר מבעלת חמש קשיא הלכתא אהלכתא דקי"ל כר"ש דלילה לאו זמן ציצית כדפי' לעיל גבי גזירה משום כסות לילה וקי"ל דבעלת חמש חייבת כראיתא בסוף הקומץ (דנהי) דמאן דבצריה לגלימא לא עביר כלום שויא בעלת חמש לכך נראה דגרסי' שפיר ולר"ש מאשר [נפקא] והאי תנא דפ"ב דזבחים פליגי אהני. תוס' אחרות: טו] כר"ש ודוחק לומר תלתא תנאי הוו: טז] דהוי שואל: בעלת ה': כיון שנתחייב אדם במצות זו כשהוא בן י"ג שנה ויום אחד נתחייב בכל המצות שאינן חייבות בכל המצות ור' שמעון היא: זו מצות כלאים שאם היה כלאים בבגדו חייב להסירו: את ה' אלהיך תירא האי תירא עביד לשון ראיה: שבע ביום. שתי תפילין ור' ציצית ומווזה היינו שבע: דתנא מלאך ה' סביב ליראיו הסמוכין במצות ויתלצם מהשא: שנאמר כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים וכתיב כמראה אבן ספיר דמות כסא להכי הוי צריכי קראי לאשכוועינן מה שאנו יכולין לראות היינו רקיע דומא לכסא הכבוד: מה [ה' אלהיך] שואל מעמך. כלומר מאה שואל: בשבתא וביומי טבי. שאין מתפלל י"ח ברכות (חסרו ר'): אספרמקי. מיני בשמים: חייב אדם לברך ג' ברכות משום הכי אמר חייב שהשאר ברכות מברכן על צורך דבר מעשה ואלו אינן לצורך מעשה וגם הם מכלל המאה: כולי האי. נמי אתה מוסיף לברך: ו) נראה דר"ל דס"ל דילה לאו זמן תפילין ומזוזה ליכ לנרך לעולם בתרכיס:

גליון השס גמ' ויש דומה לרקיע. בסוכה ד: לא ע"ב תוס' ד"ה ירוק הכיתו ירושלמי דתיתא מיס דומה לעבביס ועבביס לרקיע:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ורקיע לכסא הכבוד ומביל ע"י התכלת דיוסב:

רבינו גרשום

מברך עליהן אלא שחרית סבירא ל) להו דהזמן גרמא. דפליגי עליה דר' שמעון דאמרי לאו הזמן גרמא אשר ליה לרבויי כסות סומא לא איצטריך דאיכא למימר השתא כסות לילה שאינה בראיה אצל אחרים מיחייבא כסות סומא שישנה בראיה אצל אחרים לא כ"ש: ור' שמעון מאשר מרבי

תורה אור

האי אשר תכסה בה מאי עבדי ליה מיבעי לדו *לכדתניא °על ארבע כנפות כסותך ארבע "ולא שלש אתה אומר ארבע ולא שלש או אינו אלא ארבע ולא חמש כשהוא אומר אשר תכסה בה הרי בעלת חמש אמור ומה אני מקיים על ארבע ארבע ולא שלש ומה ראית לרבות בעלת חמש ולהוציא בעלת שלש מרבה אני בעלת חמש שיש בכלל חמש ארבע ומוציא אני בעלת שלש שאין בכלל שלש ארבע ור"ש מאשר נפקא ורבנן *אשר לא משמע לדו ורבנן°ראיתם אותו מאי עבדי ליה מיבעי לדו לכדתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו זו קרית שמע *דתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משכיר בין תכלת ללבן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת הסמוכה לה ואיזו זו זו מצות כלאים דכתיב °לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' כיון שנתחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל מצות כולן ור"ש היא דאמר מצות עשה שהזמן גרמא היא תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' *°שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ראיה מביאה לידי זכירה זכירה מביאה לידי עשיה ורשב"י אומר °כל הזריז במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה כתיב הבא וראיתם אותו וכתיב התם °את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ת"ר *חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיהן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן ו) ומזוזה לפתחיהן ועליהן אמר דוד °שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישבה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר °למנצח על השמינית מזמור לדוד על מילה שניתנה בשמיני רבי אליעזר בן יעקב אומר °כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא שנאמר °ותתוט המשולש לא במהרה ינתק ואומר °חוגה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם תניא היה ר' מאיר *אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני °שהתכלת דומה לים °ים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר °ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתיב °כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא היה רבי מאיר אומר °גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לברך °מאה ברכות בכל יום שנאמר °)ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך רב חייא בריה דרב אויא °בשבתא וביומי טבי טרה וממלי להו באיספרמקי ומגדי תניא היה *)ר"מ אומר °חייב אדם לברך שלש ברכות בכל יום אלו הן **)שעשאני ישראל שלא עשאני אשה שלא עשאני בור רב אחא בר יעקב שמעיה לבריה דהוה קא מברך שלא עשאני בור אמר ליה כולי האי נמי אמר ליה ואלא מאי מברך שלא עשאני עבד היינו אשה עבד

ס) דברים י *) [ל' רבי יהודה וכן איתא בתוספתא דברכות פ"ו וכ"מ בכ"ף וכ"מ סוף פ"ע דברכות] **) [בתוספתא מ' שלא עשני גוי וכן בעתיקו הרי"ף והרמ"ם]

פאי אשר תכסה בה מאי עבדי ליה . לרבות כסות סומא לא לימריך דהשתא ומה כסות לילה מיחייבי כ"ש כסות סומא דיהיה אצל אחרים: ולא ג'. דמלית בעלת ג' פתורה: מאשר . ב) ריבויא: *מגין של ציצית קרא אחת ק"ש: כיון דנתחייב בטלוה זו. שהאיר היום נתחייב בכל המצות דרוב מצות מוהגות ביום ור"ש היא ל"א כיון שנתחייב אדם שהגיע לכלל מצוה דהייבו י"ג שנה נתחייב בכל המצות ד] ולהכי אתא עיקר מילתא: ור"ש היא . דפומר בנשים דאי רבנן הא איכא נשים ה) חייבות בה ופטורות ממה מצות: שקולה מצוה זו. מדכתיב את כל מצות ועוד *לילית בגימטריא ת"ר וה' קשרים וח' חוטין הרי תרי"ג: ראיה . ציצית מביאה לידי זכירה מצות: כתיב בכל ורחיתם אותו וכתיב ספר הלכות אותו ועבד הלוים [את] המלוים: מה נשתנה תכלת. שיחדו הקב"ה למלוה זו: דומה ליס . שנעשו בו נסים לישראל: ורקיע לכסא הכבוד . (פ) ז] ומכח התכלת מזכיר היושב על כסא ועוד נתה לישראל שיהא ח) כסאו עליהם שנאמר ותחת רגליו ט) כבמחזה כסא ותכלת ליס ויש לרקיע י) ואין קחיינן: גדול עונשו של לבן יא) למי שהיו מטיל ציצית יב) *ותכלת . חוטם . היו עושים לבהמה ולעבד כשקוטין אותן לשם סימן עבדות: זה שאמר לו המלך הבא חותם של טיט . שמלוי הוא ולא הביא עונשו מרובה: מה ה' אלהיך וגו'. קרי ביה מאה: בשבתות וימים טובים. דלא מלוו י"ח: ערב וממלא לבו . למאה ברכות: באספרמקי ומגדי. אספרמקי בשמים ומגדי מיני מגדים שעושים ברכה: כולי האי נמי . דמשבחת נפשך דלאיך עם האדון ל"א כולי האי נמי בשלמא עובד כוכבים ואשה הואיל ולא בני מצוה ניתנו ספיר מברכת אלא בור בר מצות הוא: אלא מאי מברך. להאלים ג' ברכות דר"מ: שיעו אשה. דאשה נמי שפחה לבעלה כעבד לרבו ל"א שויהו אשה לענין מצות אשה ועבד שוין דגמרינן לה לה יג) [תוגיגה דף ד.]: זיל

ל"א נגע של . ל"ק

זבחים יח:

[עמ"ש תוספות לעיל לט. ד"ה לא יפחות]

[זבחים יח: מ.]

ברכות פ:

[וכ"ש מש"י בריש"ף]

[מדרים כה. שבועות כט.]

מתכלת ל"ק

תוספתא דברכות פ"ו

[סוטה יח. מולין פט.]

מבוא לתלמוד

מבוא לגמרא

מבוא לתלמוד

מבוא לגמרא

מבוא לתלמוד

מבוא לגמרא

זיל טפי · ו] אפ"ה מזולזל העבד יותר מן האשה ל"ח זיל טפי כלומר זיל והוסיף ובירך שלא עשאני עבד כדי להשלים: גופו · מראה גופו ז] תבנית דיוקנו: *ועולה מן הארץ: לפיכך · שאינו עולה אלא אחת לע' שנה דמיון יקרין: לילים · מטה קלה עשה בעצלתא: גפס של רומי · כשבעה בחיי המלך שהוא שרה

זיל טפי ת"ר חלזון זהו גופו דומה לים ובריתו *דומה לדג ועולה אחד לשבעים שנה ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיון יקרים תניא א"ר נתן אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה שאין מתן שכרה בעה"ז* ולעה"ב[ח] איני יודע כמה צא ולמד ממצות ציצית מעשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית שמע שיש זונה בברכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן כשהגיע זמנו בא וישב על הפתח נכנסה שפתחתה ואמרה לה אותו אדם ששיגר ליך ד' מאות זהובים בא וישב על הפתח אמרה היא יכנס נכנס הציעה לו ז' מטות שש של כסף ואחת של זהב ובין כל אחת ואחת סולם של כסף ועליונה של זהב עלתה וישבה על גבי עליונה כשהיא ערומה ואף הוא עלה לישב ערום כנגדה באו ד' ציציותיו וטפחו לו על פניו נשמט וישב לו ע"ג קרקע ואף היא נשמטה וישבה ע"ג קרקע אמרה לו גפה של רומי שאיני מניחתך עד שתאמר לי מה מום ראית בי אמר לה העבודה שלא ראיתי אשה יפה כמותך אלא מצוה אחת ציוונו ה' אלהינו וציצית שמה וכתיב בה °אני ה'אלהיכם שתי פעמים אני הוא שעתיד ליפרע ואני הוא שעתיד לשלם שכר עכשיו נדמו עלי כד' עדים אמרה לו איני מניחך עד שתאמר לי מה שמך ומה שם עירך ומה שם רבך ומה שם מדרשך שאתה למד בו תורה כתב ונתן בידה עמדה וחילקה כל נכסיה שליש למלכות ושליש לעניים ושליש נטלה בידה חוץ מאותן מצעות ובאת לבית מדרשו של ר' [ג] חייא אמרה לו רבי °צוה עלי ויעשוני גיורת אמר לה בתי שמא עיניך נתת באחד מן התלמידים הוציאה כתב מידה ונתנה לו אמר לה לכי זכי במקחך אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר זה מתן שכרו בעה"ז ולעה"ב איני יודע כמה אמר רב יהודה *טלית שאולה [ג] בכל שלשים יום פטורה מן הציצית מיכן ואילך חייבת תניא נמי הכי הדר בפונדקי בא"י והשוכר בית בח"ל כל שלשים יום פטור מן המזוזה מיכן ואילך חייב אבל השוכר בית בא"י עושה מזוזה לאלתר משום יישוב דא"י: תפלה של יד אינה מעכבת [ד]: אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אין לו מעכבת אמרו לו אמרת אמר להו לא אלא מאן דלית ליה תרי מצות חד מצוה נמי לא ליעביד ומעיקרא מאי סבר גזירה שמא יפשע אמר רב ששת כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה וכל שאין לו ציצית בבגדו עובר בחמשה עשה *[ה] וכל בהן שאינו עולה לדוכן עובר בג' עשה כל שאין לו מזוזה בפתחו עובר בשני עשה וכתבתם וכתבתם ואמר ר"ל כל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר

ל"ל ובעה"ב אבל אינו כו'

רבינו גרשום

זיל טפי · כלומר אע"ג דהיינו אשה לך והוסיף לברך פעם שניה המה בכך: גופו דומה לים · מראה גופו: ובריתו · צורתו: שליש למלכות · כ ד ו שיניחנה להחנייר: כל שלשים יום פטורה מן הציצית דלא הוי ה ר ר דידיה דסתם שאלה ל' יום: משום יישוב ארץ ישראל· דאי הוה נפיק לפ"ר עיילביה אחרינא משום ד מ ש נ ח ה לה מזונות דהאי דנפיק לא ש ק י ל מזוזתיה בהדיה דדאמרינן בבבא מציעא [דף קב ע"ב]: אלא שיש לו ואע"פ שאין מניחה א י נ ה מעכבת: חד מצוה נמי לא ליעביד · אלא·אין מעכבין: גזירה שמא יפשע אי אמרת כי לית ליה לא מעכבא פשע ולא זבין אלא הדא: עובר בח' עשה דכתיב והיה לך לאות על ידכה·ולזכרון בין עיניך· היינו תרי חד דידך חד דבין עיניך וכתיב והיה לאות על ידך· ולמוספות בין עיניך· הוו נמי תרי ד' עשה· ותרי וקשרתם לאות על ידך· והיו למוספת בין עיניך· הא שית וקשרתם אותם לאות על ידכם· והיו למוספת בין עיניכם הא תמני: ציצית עובר בה·עשה· גדילים תעשה לך · ועשו להם ציצית· ונתנו על ציצית· והיה לכם לציצית · וראיתם אותו·לדוכנבו'כה חברכו אמור להם: ושמו את שמי· דכתיב ה' עליהם היינו תפילין דכתיב כי שם ה' נקרא עליך:

[סוטה לח: ע"ס]

[ועי' תו' ברכות לד· ד"ה לא יענה וכו']

דדרשי' מיניה עשה[מ] מפיק ליה פ' וחלו נאמרין (סוטה לח·) שנים נקראו כהנים ולא כהן אחד[מ] ותרתי שמעינן מינה ומ"מ לומר ר"ת שאפי' כהן אחד עולה לכל הפחות מדרבנן ודייק מנ"ל דלא קאמר שני כהנים עולים ולא אחד ממש אפי' אחד *ועוד פי' שס"ל אין לו להקרות לפי שהוא מפסיק ואין להפסיק אפי' ליהא שמיה רבה ואפי' נחש כרוך על עקיבו וכן פר"ח דס"ל המפסיק עבירה היא בידו ותניא בספרי לאמר להם מלמד

ואלהי אבותינו כו' בין לאחד ובין לשנים קורא כהנים וקאמר נמי התם אין העובר לפני התיבה רשאי לקרות לכהנים וברכת אלא אם כן יודע בו שיודע לחזור לתפלה שלא תטרף דעתו עליו וכן היה מנהג של מורי הרם"ר [שהוא היה] מקרא לכהנים ולא הניח השליח צבור לקרות אבל מנהג רבינו פרץ אינו כן אלא הש"ץ מקרא: ו] תיבות אש"ה נמחק: ז] מראה גופו: ובריתו תבנית כו': ח] הוץ באותן: ט] והביאתן עמה: י] והיה לך לאות וכן בתר קדש כתיב ושמרת וגו' ותיבות כי יביאך נמחק: יא] ציצית: יב] לך הס"ד ואח"כ מה"ד כהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלש · כה תברכו אמור להם הרי שנים ושמו את שמי הרי שלשה: יג] שאינן מצווין: יד] של ר' אחייא: טו] שאולה · עיין בתוספות בפרק השואל ובהר"ן שם: טז] הכא ממזוזה סיוע:

שיטה מקובצת

[מ] איני יודע מסכת ע"ז דף יז: כ] ר' אחייא: ג] טלית שאולה· מזונה כל שלשים יום פטור מכאן ו א י ל ך חייבת·[מן התורה והא] דכתיב ביתך [הא אמרי' בפ'] ראשית הגז דרך ביאתך והכי איתא התם [ציצית אע"ג] דכתיב בסותך דמשמע ולא של שותפות הא [בתיב] בגייהם ואפי' דשותפות וכסותך ולא של[אחרים מזונה] אע"ג דכתיב ביתך [דמשמע] ולא של שותפות הא כתיב למען ירבו ימיכם[ואפי'] דשותפות וביתך דרך ביאתך (ולא) [ומדלא] קאמר ולא של אחרים ש"מ דמן התורה שאולה חייבת: ד] אינה מעכבת· של ראש: ס] וכל כהן שאינו עולה לדוכן · פ' רבינו חיים כהן דבשעת דוכן אין לומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו' אלא מיד שתחם ברכת הודאה קו ר א כתנים ומביא ראיה ממס' סופה דאמרינן אין הקורא ר ש א י לקרות כהנים עד [שיכלה] אמן מפי הצבור והיינו ע"כ אמן דברכת הודאה דהרי אין כאן אמן אחר ואי הוי אמר אלהינו ואלהי אבותינו וכו' מאי קאמר אין הקורא כו' הלא יש כאן הפסקה גדולה בין אמן דצבור לקריאת כהנים אלא ש"ס דמיד אחר התיחה דברכת הודאה הקורא קורא כהנים ועוד מביא ראיה דאמרינן התם לשנים קורא כהנים לאחד אינו קורא ואי הוי אומר שליח צבור אלהינו

פג א מיי' פ"ב מהל' ציצית הלכה ב סמג עשין ג:

פד ב מיי' פ"ג מהל' ציצית הלכה ד סמג עשין כו טוש"ע א"ח סימן יד סעיף ג:

פה ג מיי' פ"ה מהל' תפילין הל' י סמג עשין כג טוש"ע י"ד סי' רפו סעיף כב:

פו ד מיי' פ"ד מהל' תפילין הלכה ד סמג עשין כב טוש"ע א"ח סי' כו סעיף א:

[ופ"ע עוס' שבת קמח. ד"ה שוא]

פז ה מיי' שם הל' כו:

פח ו מיי' פט"ז מהל' תפילה הלכה יב טוש"ע א"ח סימן קכה סעיף ב:

פט ז מיי' פ"ד מהל' תפילין הלכה כו סמג עשין כב טוש"ע א"ח סימן לז סעיף א:

הגהות צ"ק

[לא] לאות והיו לטוטפות וכתוב סמכתם קקדש כתיב והיה כו': [ב] מלווין: [ד] ל"ל ועוד הכא דלא מיספק אלא על ל' יום מצוה דעד ל' יום פנכי תיכני דשמעינן הוא אלא אחד לחד ל' יום כלתים כמנו הוא לאין דרך שלה יומר אבל מלאוייהא פטורה כו': [ה] ומכוס הא לא מייתי בפ"ק דע"ב אל ד' יום ס"ס כתמי הציר והכא דמייתי דמסמכר ליה כו': [ו] להיתן אלא: [ז] כלאי' בספרי לריך כו' ובי' בפלגינו אינו בטוטפה ועיין בל"ן מפכת מגילה פ"ל: [ח] ומפיק ליה בפ' כו': [פ] מלמוין מיניה:

הגהות הב"ח

(מ) רש"י ד"ה נפה וכו' ע"ז דס"ד וחמ"ל מ"ה שני פעמים בסמוך וכו' אני ה' אלהיכם: (ב) ד"ה בשמונה וכו' לשון אחר כפ' קדש כתיב והיה כי יביאך וגו' לאות וגו' וכן בהיה כי יביאך וגו' בסוף הפרשה כתיב והיה לאות וגו' ולטוטפות וגו' הרי ג' ובק"ש וקשרתם כנ"ל:

גליון הש"ס

גמ' לזה עני ויעשוני גיורת· עיין יומות דף כד ע"ב תוספות ד"ה לא בימי: רש"י ד"ה ועולה מן הארץ· עיין רש"י במגילה דף ו ע"א ד"ה על ידי תלזון ובסנהדרין דף קא ע"א בד"ה תלזון ועיין שבת דף עה ע"א ושם דף עג ע"ב תוספות ד"ה מפרק:

מלמד שחזן הכנסת אומר להם אמרו ובירושלמי אמרינן ובלבד שיהא החזן ישראל וחזן לאו דייסו אין חזן הוא שמש הכנסת כדלקמן פ"ק דסנהדרין (דף יז:) וב' חזנים ופ"ז דבבא מציעא (דף נ:) חזני מתא לבל ס"ל הא הקורא ואומר ר"ת שם ס"ל הוא פותח בברכו ומסיים ואין הכהנים רשאין להתחיל עד שילבה מסורת הש"ס הדבור מפי הקורא ודווקא כשעומד בבית הכנסת ואומר לו [ג] עובר לבל אם עומד בחוץ אינו עובר דאמרינן בירושלמי רבי שמעון בן פזי כל הוה תמיד [הוה] קלי לאחוריי עמודי ר' אלעזר כפין לצדלי:

הסולת והשמן אין מעכבין את היין · משמע הא סולת ושמן מעכבין אהדדי ותימה דהא לא כתיב שום קרא במנחת נסכים ושמא יליפין ממנחת נדבה דכתיב בה שיכוכא לעיל (דף מ:) וגלויי מילתא בעלמא הוי דגבי מיעוטא מעכב אם רובו כתיב קרא גם במנחת נסכים והתם גלי לן קרא: [ד]**מנחתם** ונסכיהם (אפי') בלילה מנחתם ונסכיהם אפילו למחר· כפ"ב דתמורה (דף יד.) מוכח דלמחר נפקא לן מז' [ה]דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' ודרך הש"ס להביא על פסוק הראשון בשני דרשות אע"ג דנפקי מקראי אחריני כי ההיא דשבת נעורים לאביה *)(קדושין דף ג·) וכן מוהתעלמת (ב"מ דף ג.) וכן ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה (ניסין דף כא:) וכן מותר הפסח ושלמים הבאין מחמת הפסח פ"ק דזבחים (דף מ.) וס"ד דזבחים (דף לז') ופרק הטודה (נקמן פג:) וס' מי שהיה טמא (פסחים דף מ:) וס"ב דבכורות (דף מו·) דדרים אך ולא חלבו ומסיק רבא דאך לאוקמו ולא בגו הוא לאחת ואחלבו מדמו נפקא וכן בשמעתין דתניא בברייתא זבחים ומסקינן דבסברא פליגי: **מנחתם** ונסכיהם · פי' בקונטו' פ"ק דזבחים (דף ח·) ופרק המזבח מקדש (שם פד·) וס"ב דתמורה (דף יד·) דמנחתם ונסכיהם דפרי הגן קדרים וקשה לר"ת היכי משמע מינה דאמר זעירי · בפ' הקומץ ווסא הארכתי: ב] כי פליגי · בנסכים הבאים בפני עצמן [קרא] זבח ונסכים משמע דמנחות הבאים עם הזבח פליגי אין זה עיקר דרשה דהא[חזינן] דלמסקנא מוקי ליה (מאי) [האי קרא] להא דזעירי: ג] הואיל דמתאמרא שירה עלייהו תיכוה דבעיא היא בפ' אין נערכין אם אומרים שירה על הנסכים הבאים בפני עצמן וי"ל דה"פ הואיל דמתאמרא שירה עלייהו דשבאים עם הזבח: ד] אמר ר' שמעון אם היו להם פרים ואילים: ה] אחד ונסכיו: ו] דחיכא · ז] אלא דר"ח ועצרת · וקשה אמאי לא מוקי לה בכבשים ואילים דפסח וי"ל דהנהו מעכבי לחודיי דהא כתיב ביה יהיו ואין זה כפרש"י דפי' ביחוקאל בהפטורה דפרשת חדש דכתיב נבי פסח שבעה פרים ושבעה אילים (המשנה)

תמימים ליום לעבעת הימים ומאי קאמר והלא לעבעת ימים י"ד פרים היו בחת דכתיב בפר' פנחס פרים בני בקר שנים ופרש"י לומר דלא מעכבי אהדדי כדדרשינן לקמן בשמעתין נבי כבשים דכתיב ביחוקאל ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתוב בתורה שבעה כבשים כו' ודרוש דלא מעכבא ואם כן הא דכתיב בפסח יהיו דעיכובא הוא דלא דרשינן ליה עיכובא אלא היכא דדרוש תלמודא א"נ י"ל יהיו דפסח אתמימים קאי וא"ת אמאי לא מוקי מתניתין באילים דפסח ר"ל משום דבפסח לא כתיב אלא אל אחד ובמתניתין תנן האילים ולהכי מוקי לה בעצרת דכתיב בהו [האילים] והשתא דאתא לידן נדרוש קראי כתובים דפרשת החדש דכתיב אשה לפר ואיאמר לאלף יעשה מנחה ואיאמר איכא עשרון עשרונים בתורה כתיב שלשה עשרונים לאיל וצריך לפרושי וצריך לומר דמאיאמר תוציא ג' עשרונים לפר שיהא מנופה יפה ואם יש להם חימים ברוחה מאיפה תוציא ב' עשרונים לאיל · ועוד כתיב התם ושמן הין לאיפה ומאי קאמר והלא כתיב בתורה חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל וצריך לפרש דהכי קאמר ושמן שבתין לאיפה לפי השנתות שהיו בהין בראמרינן עד כאן לפר כו' ועוד כתיב התם מנחה יעשו עליו בבקר בבקר ששית האיפה ומאי קאמר והלא בפנחס נסכים שהיו עושין בכל בקר ובקר עם התמיד לא היה כו' רק עשירית לפר כדפי' לאיל ששית האיפה תוציא העשרון של מנחה והיינו כפי השיעור של איפה לפר' וי"ל דהאי ששית האיפה היינו לעשרון של מנחת חטאי ולחצי עשרון של מנחת מקבצת

ואין השיעור שוה שהרי עשרון ומחצה זהו ששית [מתשעה] עשרונים ובאיפה יש בה עשרה עשרונים וכ"ל ברור דיש לישב ששית האיפה בבנחת הבתיבון שינפו אותה עד שתבא לחצי עשרון והשתא אתי בכיוון לפי איפה לפרי ועוד כתיב ושמן שלישית ההין לרום את הסולת פי' לתקן הסולת של מנחה ומאי קאמר והלא לא היו בו כי אם [בדבעית ה ה ין] למנחת] תמיד השחר ואמר רי"א דהאי שלישית דכתיב בהאי קרא היינו לעשרון של מנחת חטאת וחצי עשרון של מנחת מרבת הבכר ולעשרון [וחצי צריך ד'] לוגין וחצי שמן דהכ' לוגין (דהן) [שתן] שלישית ההין קאי אינהות שבהן וה"ק דשנת שלישית שבהין היה לרום הסלת של מנחת החטיד והיינו דבעיית ההין שנת ראשונה היה לפר והשני לאיל והשלישית לכבש · תו"א · ע"ש [הא] דכתיב נמי ביחוקאל ושמן שלישית ההין לרום את הסלת · פירוש לתקן הסלת של מנחה · מנחה לה' חקת עולם (לחם) תמיד · וקשה באיזה מנחה משתני קרא אי דמנחת נסכים הבאה עם התמיד אינה כי אם שלשה לוגין ואי דהבתין דסליק מיניה והא כתיב ומנחה תעשה עליו בבקר בבקר ששית האיפה וגו' ופרש"י התם דהיינו הבתיבון וחבתיבון לא הוה רק לוג ומחצה ור"ם דקא חשיב שמן של שחרית כולו בבת אחת של תמיד ושל הבתיבון והן ד' לוגין ומחצה וד' לוגין היינו שלישית ההין וחצי לוג לא חשיב שלא היה באה לסלת אלא לשנן מנחת הבתיבון עד דפי' הר"ם דשלישית ההין לאו דוקא אלא עד שנת שלישית לפי שהיו ג' שנתות להין לפר ולאיל ולכבש במצא כשהתחיל למנות משנת עלומה של כלי תמצא תחתון שהוא לכבש השלישי עכ"ל תוס' וכן כתוב בלוין שלישית ההין ר"ל שנת שלישי כדאמרינן שנתות היו בהין עד כאן לפר ועכ"ל לאיל כו' נמצא השלישי מחויק רביעית ההין והיינו לנסכים: ס] ושמן מנסכו: פ] נסכים קריבה תחלה: ואח"כ · מנסך יין הס"ד ופס"ד זבח ואחר כך נסכים: י] הביא היום זבח: יא] הובח מתקרב אלא בשחיטת זבח רכז: יב] מנחה מתקרב ואח"כ מה"ד דמתאמרא שירה עלייהו על יג] עיכובא הס"ד ואח"כ מה"ד דמתאמרא הפקודים כו': יד] הפקודים חד איל

*) [ומש"ש בגליון תוס' שבת קמה. ד"ס ומתן]

הגהות צ"ק [א] הזבח הס"ל מ"ל כ"ה בפתיחה הזבח דכל זמן · [ב] לי לעצלתא · [ג] עלה לגבל · [ד] למנחתם · [ה] מלבד · [ו] מדיין · [ז] ל"ל מתאמר ונסכיהם · [ח] לתמים · [ט] לבלתים

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולפי' וכו' כיום הזבח יכול לקריב וכו': (ב) שם בסה"ד ובלינה ס"ד ולא"ת מ"ס מתיבת זבח לון ה נסכים כבלינם הזבח בפתיבה דכל זמן לגלה: (ג) ד"ה שלה וכו' מנחה הס"ד ולא"ת מ"ס שיכה

ס' עליהם · אותם שנמצאין עליהם שם ס' בתפילין יחוי: **מתני'** הסולת והשמן · של מנחת נסכים אין מעכבין את היין שאם הנסכים כדלקמן פ"ק בלא סולת ושמן מ] מנסכן: **המתנות** כו' · כגון ד' מתנות של חטאת אין מעכבות זו את זו שאם לא נתן אלא אחת כיפר: **גמ'** הבא מנחה תורה אור כו' · דמנחת נסכים קריבים תחילה ס]:

ע"ה עליהם יחוי ולכל בהן חיי רוחי ותחלימני: ואחר כך נסכים · לאחר הנסכים מיד ואחר הנסכים המנחה: מנחתם ונסכיהם בלילה דמנחת נסכים קריבין בלילה ואי קשיא הא אמרי' בהקומץ [רבה] (נעיל כו:) דבריה שדרכן ליקרב ביום וקתני מנחת נסכים מפרש לה בפ' יש קרבנות במסכת תמורה (דף יח.) הא דקתני ביום בנסכים הבאים עם הזבח והא דקתני בלילה בנסכים הבאין בפני עצמן כגון שהביא זבח בלא נסכים ולאחר זמן הביא הנסכים בפני עצמן יכול להביאן בלילה: ואפילו למחר · אם הביא ביום י] (א) יכול להקריב נסכיו למחר ובלבד שלא יקדשו בכלי מלאתמול דאי קדשי נפסלין בלילה כדתניא במסכ' מעילה (דף מ·) קדשו בכלי הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ובלינה (ב): **אין הנסכים** · הבאין עם הזבח [ג] יא]דכל זמן שלא נשחט הזבח אע"פ שהפריש לשם זבח זה יכול לשנותן לשם זבח אחר אבל לאחר שחיטה אינו יכול לשנותן לשם זבח אחר: **עולה ומנחה** · משמע אחר העולה מיד יקריב מנחה (ג) יב]: **על הנסכים אומרים** שירה · הלוים במס' ערכין בפרק אין נערכין (דף יא·): **שפך** · שפיכה אחת: **כמשפטם** משמע עיכוכא (ד) יג]: כל הקרבנות אלמוטרים בתוחם הפקודים]: **דסני** · דר"ח ועצרת שכתובים בתוחם הפקודים: [ד]אלא דעצר"ג דקתי' (ה) מה"כ דכתיב באמור אל הכהנים

*) שיין לדף שמ"ז אילים

רבינו גרשום

הסולת והשמן · דמנחת נסכים אין מעכבין את היין שמנסך את היין אע"פ שהבאין: הבא זבח ואחר כך הבא נסכים · וא"כ הבא מנחה: ומנחתם ונסכיהם אפי' למחר · אבל אותן נסכים שמביא עם הזבח נפסלין בלינה מאחר שנשחט עליהן הזבח: דכתיב עולה ומנחה · סמוך לעולה מנחה ואחר כך נסכים: כי פליגי בנסכים הבאין בפני עצמן · שלא הביאן עם הזבח אלא לאחר כמה ימים · ר ל א ת ח נ י ר מ י ח י · אמר זבח ונסכים דבבאין עם הזבח לא פליגי: ור' סבר התם הוא · בבאין עם הזבח אידי דאתחיל באכילה זבח גמר לה לאכילה ר מ י ח י · מנחה דאיתאמרא שירה עלייהו דכתיב המשמח אלהים:

שיטה מקובצת

ל] דאמר זעירי · בפ' הקומץ ווסא הארכתי: ב] כי פליגי · בנסכים הבאים בפני עצמן דאף על גב דמייתי [קרא] זבח ונסכים משמע דמנחות הבאים עם הזבח פליגי אין זה עיקר דרשה דהא[חזינן] דלמסקנא מוקי ליה (מאי) [האי קרא] להא דזעירי: ג] הואיל דמתאמרא שירה עלייהו תיכוה דבעיא היא בפ' אין נערכין אם אומרים שירה על הנסכים הבאים בפני עצמן וי"ל דה"פ הואיל דמתאמרא שירה עלייהו דשבאים עם הזבח: ד] אמר ר' שמעון אם היו להם פרים ואילים: ה] אחד ונסכיו: ו] דחיכא · ז] אלא דר"ח ועצרת · וקשה אמאי לא מוקי לה בכבשים ואילים דפסח וי"ל דהנהו מעכבי לחודיי דהא כתיב ביה יהיו ואין זה כפרש"י דפי' ביחוקאל בהפטורה דפרשת חדש דכתיב נבי פסח שבעה פרים ושבעה אילים דעיכוב אלא דלא מעכבי אהדדי דכתיב ביה יהיו ומ"מ לא מעכבי אלא דלא מעכבי אהדדי דהא כתיב ביה יהיו ואין זה כפרש"י דפי' ביחוקאל בהפטורה דפרשת חדש דכתיב נבי פסח שבעה פרים ושבעה אילים דעיכוב

התכלת פרק רביעי מנחות

אילים שנים והקרבתם על הלחם ז' כבשים ז] ואילים שנים והגך דתמ"כ
לאו נינהו הגך דתומש הפקודים ח] כדלקמן: סויס כתיב בהו· יהיו עולה
(ויקרא כג)וכל היום מיכוכל:נא [ט](ל)[מ] דמ"כ· הכבשים בגלל שהיו הלחם
שנאמר והקרבתם על הלחם : מעבכי נאיל דחומש הפקודים · י] הבא
בגלל מוסף ולאו [נ] לאיל הלחם קאי: תורה אור

וקפריך הש"ס יא]היכא פגנא לתנא הכי
גבי אילים מוקמת דאילים יב] מעבכין
זה את זה וגבי פרים וכבשים אפילו
דהדדי לא מעבכי יג] הגך דחומש
הפקודים יד] זה את זה: מילי מילי ·
וכדפריכנא ·: וביום החדש · פסוק
הוא ביחזקאל: פר מן ב"ל · כלומר
מן]הרי כתובה בתור· להביאפר בראש
חדש:לפי שנאמר בחורים· מז] [ג]בר"ח
כבשים בני שנה שבעה (במדבר כח) :יחזקאל מו
ומנין שמעבכין זה את זה · אם יש
להם פרים שנים לא כבשים שבעה
דאין יכולין להקריב זה בלא זה:
ת"ל יהיו · ושבת כבשים *ואילים
תמימים יהיו (יחזקאל מו) : תעלה ·
בתמיה אמלה כתיב ותעלה דמשמע
תעלה הא עולה הוו פרים דר"ח
דכתיב (במדבר כח) וברלשי חדשיכם
תקריבו עולה וגו' : פרשה זו ·
דיחזקאל: אליהו עתיד לדורשה · דעד
שיבא אליהו ויפרשה לנו אין אנו
יודעים יז] לדורשה: רב אמי אמר ·
אני אומר
אלי כתפרשה מילואים הקריבו יח] והך
נבוהה דיחזקאל על בית שני כתבה:יחזקאל מה
שהקריבו מילואים וכי היכי יט]הקריבו
מילואים כ] דמשה בימיו דיהיו דהוה
ר"ח כא] כדאמרי' במס' שבת(לף פו·)
בדאמרן כב] באחד לחדש ותנא אומר
היום נעל עשר עטרות כו' והקריב
עגל בן בקר לחטאת הכא נמי הקריב
פר בר"ח : אלו שבעה שבתות · והכי
משמע וכן תעשה(ה) כג][ד]*(וגבי פר) ינ"ל
כי היכי דכתיב לעיל מינה מקח פר פירוש
בן בקר כן תעשה בשבעה שבתות מד
פר העלם דבר אם חדשו שום הוראת
איסור ואמרו חלב מותר מאים שוגה
שגגנו על פיסם ואכלו חלב בשוגג
מביאין פר : ואם"ם שמין · ג' שבתות אלו רובן של ישראל ואיכא
לממר ביחידים דמו ויביא כל אחד
כשבה לא שעירה אפ"ה הואיל ורובם מה
שבתות הם תמיני רובא ויביאו פר:
העלם דבר· שנעלם דבר מסנהדרין
והורו שחלב מותר : עם שגגת מעשה·
שאכלו ליבור חלב שוגג על פיסם :
דבריו סותרין דברי תורה · כגון כל
הגך דתמה' לעיל דקרי ליפר דר"ח
חטאת וכן אותן דלעיל : שלש מאות
גרבי שמן · לגרות להדליק בלילה
ולדלקן : וכי מדת פרים ואילים
אחת · והלא מנחת פרים שלשה
עשרונים ומנחת אילים שני עשרונים
(במדבר טו). ולא בא הכתוב אלא
להודיעך שמוטב להביא איל אחד
עם איפתו מדה הראויה לו מלהביא :
שאם

אילים דהיכא אי דהנהו ט] דאיל הוא (ט) אי
דעצרת דתורת כהנים הויהכתיב בהו לעולם
דעצרת דתורת כהנים והכי קאמר לא אילים
דתורת כהנים מעבבי ליה לאיל דחומש
הפקודים ולא איל דחומש הפקודים מעבב
להו לאילים דתורת כהנים אלא פרים דאפילו
אהדדי לא מעבבי ואילים דהכא ודהכא הוא
דלא מעבבי אינהו מעבבי תנא מילי מילי
קרתי °וביום החדש ג] (תקח) פר בן בקר
*תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו פר
*מה ת"ל לפי שנאמר בתורה פרים ומנין
שאם לא מצא שנים מביא אחד ת"ל פר ששה
כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה שבעה
ומנין *שאם לא מצא שבעה יביא ששה ת"ל
ששה ומנין שאם לא מצא ששה יביא
חמשה חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא
שלשה שלשה יביא שנים °ואפילו אחד ת"ל
ולכבשים כאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב
הבי ששה כבשים למה לי דכמה דאפשר
להדורי מהדרינן ומנין ג] (לאילים שבת"כ)
שמעבכין זה את זה ת"ל יהיו °כה אמר ה'
אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן
בקר תמים וחטאת את המקדש חטאת עולה
היא א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה
רב אשי אמר ז] °מילואים הקריבו בימי עזרא
בדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי
יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדורשה
אמר לו ר' יוסי מלואים הקריבו בימי עזרא
כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו *) תנוח
דעתך שהנחת דעתי °וכל נבלה וטרפה מן
העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים
הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי א"ר יוחנן
פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר
כהנים איצטריך ליה ס"ד אמינא הואיל
ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה
°וטרפה קמ"ל °וכן תעשה בשבעה בחודש
מאיש שוגה ומפתי וכפרתם את הבית
(ג) שבעה אמר ר' יוחנן אלו שבעה שבטים
שחטאו ח] °יאף על פי שאין רובה של קהל
(ג) חודש אם חדשו ואמרו חלב מותר מאיש
שוגה ומפתי מלמד °שאין חייבין אלא על
העלם דבר עם שגגת מעשה*אמר רב יהודה
אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן
חזקיה שמו שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל
שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה
העלה ז]שלש מאות גרבי שמן וישב בעלייה
ודרשו : א"ר שמעון אם היו להם פרים
מרובין [וכו'] : ת"ר °ואיפה לפר ואיפה
לאיל יעשה מנחה ולכבשים כאשר תשיג
ידו ושמן הין לאיפה א"ר שמעון וכי מדת
פרים ואילים אחת היא אלא שאם היו להם פרים מרובין ולא היו
ב)נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם
אילים

מביא להוליא כולה עשרון מן הכלה והאיפה שלם כאיתיהיו ג' עשרונים לפר ואיפה לאיל[ז]כמו שנאמר בשתי הלחם לאיל ולפר ג' עשרונים משלם
אילון ושל פרים ג' מג' אילון למדך אחת לא מלא כולה מטעה כל קרבנות מכל עשרון לכלה ומן הין ג] [לא שיקריב הכהן כולו אלא] לא]שנתות היו
בהין וכי הלי גוונא שפרש"י בשמים ן לפרש באיפה שהיה שם איפה גדולה וקטנה ומה שמדקדק משום דנקט בכולה חד ליבמא משמע שניהם שוין וכן דורש

ב) נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם אילים אלא פרים דאפי' אהדדי לא מעבכי ואילים דהכא ודהכא הוא דלא מעבכי אינהו מעבכי תנא מילי מילי קרתי °וביום החדש ג] (תקח) פר בן בקר *תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו פר *מה ת"ל לפי שנאמר בתורה פרים ומנין שאם לא מצא שנים מביא אחד ת"ל פר ששה כבשים מה ת"ל לפי שכתב בתורה שבעה ומנין *שאם לא מצא שבעה יביא ששה ת"ל ששה ומנין שאם לא מצא ששה יביא חמשה חמשה יביא ארבעה ארבעה יביא שלשה שלשה יביא שנים °ואפילו אחד ת"ל ולכבשים כאשר תשיג ידו ומאחר דכתיב הבי ששה כבשים למה לי דכמה דאפשר להדורי מהדרינן ומנין ג] (לאילים שבת"כ) שמעבכין זה את זה ת"ל יהיו °כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחטאת את המקדש חטאת עולה היא א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רב אשי אמר ז] °מילואים הקריבו בימי עזרא בדרך שהקריבו בימי משה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר פרשה זו אליהו עתיד לדורשה אמר לו ר' יוסי מלואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה אמר לו *) תנוח דעתך שהנחת דעתי °וכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל אכלי א"ר יוחנן פרשה זו אליהו עתיד לדורשה רבינא אמר כהנים איצטריך ליה ס"ד אמינא הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה °וטרפה קמ"ל °וכן תעשה בשבעה בחודש מאיש שוגה ומפתי וכפרתם את הבית (ג) שבעה אמר ר' יוחנן אלו שבעה שבטים שחטאו ח] °יאף על פי שאין רובה של קהל (ג) חודש אם חדשו ואמרו חלב מותר מאיש שוגה ומפתי מלמד °שאין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה*אמר רב יהודה אמר רב זכור אותו האיש לטוב וחנינא בן חזקיה שמו שאלמלא הוא נגנז ספר יחזקאל שהיו דבריו סותרין דברי תורה מה עשה העלה ז]שלש מאות גרבי שמן וישב בעלייה ודרשו : א"ר שמעון אם היו להם פרים מרובין [וכו'] : ת"ר °ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים כאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה א"ר שמעון וכי מדת פרים ואילים אחת היא אלא שאם היו להם פרים מרובין ולא היו ב)נסכים יביאו פר אחד ונסכיו ואל יקרבו כולן בלא נסכים ואם היו להם אילים

אלא פרים דאפי' אהדדי לא מעבכי · והא דלא מוקי ליה כרבא
הכא ויום הכיפורים ומאיני עגלת משום דבכל חד ליכא אלא
חד פר וחד איל והא דלא מקמי בפרים ואילים דעגלת כדמקמי פ"ק
[ס]דיומא (דף ז·) גבי פר דעבודת מוכבים ואילו של אהרן וקתני היה
מקריב מנחת פרים ואילים לא דמי
להכא כלל: ומנין שמעבכין זה
את זה · פירוש כשם לחם כל הלוך
(וכי) וכה"ג דרש בספרי שהבאתי
לעיל מ"ב קמ"ל כרבן דפליגי עליה
דר"ש במתני' שיקריב פרים ולא יקרב
נסכים מאחר מהן אי נמי אם יש לו
כבשים ואין לו לחמיד של בין הערבים
מקריב כולן לשם מוסף ומיהו לקמן
(דף מט·) משמע דתמידין דיומיה
קודמין למוספין דיומיה משום דתדיר
ומקודש ול"ע :

מילואים הקריבו בימי עזרא
כדרך שהקריבו בימי
משה · ולא דמו הני להני דשל משה
כד]טגל וכאן פר וגם מתנתיו חלוקות
כמפורש ביחזקאל(מה) אל מזוזת הבית
ואל ארבע פינות העזרה למזבח ועל
מזוזת שער החצר הפנימית ופירש שם
רש"י שהוא פר האמור שם למעלה
כה] [ו]אל חקות המזבח ביום הטאתו
כו] פר בן בקר לחטאת אבל שם כתיב
ולקחת מדמו ונתתה על ארבע קרנותיו
רש"ק כז] ועל ארבע פינות העזרה כח] ועל
הגבול סביב ולריך לדחוק המקרא
שיהיו שוים ועוד לפי מה שמפרש וכן
תעשה בשבעה בחדש דאיירי בשבעה
שבטים דאייתו פר בהורלה ולריך
לישב שיהיו אותן מתנות כאותן
שכתובין גבי פר בהורלה ביוקרא
ואי אפשר לישבו ושמא וכן תעשה
דקאמר לענין שמביא פר שבשרף ולא
לענין המתנות ודבר תימה הוא מי
דחקו להש"ס להעמיד הפסוק בז'
שבטים כט] ופשיטא דקרא קאי אהא
דכתיב לעיל גבי חקות המזבח ביום
הטאתו שמביאין פר בן בקר לחטאת
וביום השני שעיר עזים ופר ואיל
ואח"כ שבעת ימים תעשה שעיר
חטאת ליום ופר בן בקר ואיל מן הצאן
תמימים יעשו לאיל כלן וכן
תעשה בשבעה בחודש :

דואיל ואישתרי מליקה · אע"ג
דלעיל (דף ה:) פריכינן
שכן מצאתו בכך וכלאים נמי אסרינן
להו בלא קרא *מ"מ אתא לאוריי לך
דלא ניטעי למילף מינה ולמאן דקאמר
דאין שחיטה לעוף [מן הסורה]
פירשתי בחולין (דף כ·)* :

בשבעה שבטים שחטאו ·
השתא דרים בחדש
כמו בדברים שחדשו בית דין והוא של
ז' שבטים שחלב מותר ועשו על פיסם
והייתו מלום שוגה שגגנו בהוראתם
ומפני שהלכו ליבור ועשו פתאום על
פיסם והא דלא כרבי יהודה (סוריות
דף ה·) דבעי פר לכל שבט וגרלה
דאפי' לר' יהודה ניחא דמייתי במיעוט
שבט : **וכי** מדת פרים ואילים אחת
היא · תימה דליפרוך וכי יש שם איפה
ורש"י פירש ביחזקאל דאיפה קטנה היה
כמו שמביאו בשתי הלחם (נקמנ:)שני עשרונים משלם
וכאן פר בן ג' שנים ור' נחנאל תירץ דבת"כ אשכחנא תנא דאית ליה היכא דכתיב עגל בן בקר הוי בן ב'
שנים ופר הוא נמי בן ב' שנים : כה] למעלה אלה: כו] העשותו וגו' : כז] קרניתיו ואל : כח] העזרה
ואל : כט] ופשיטה : ל] תיבות לא שיקריב הכהן כולו אלא ל"ש : לא] שנתות היו בהין · ויקריב
שמן לפי הסולת כשמשם הוצה לפר כשמשמו ולאיל כשמשמו עכ"ל ברש"י ביחזקאל :

שיטה מקובצת

ג) דהנהו · חד איל הוא אלא דעצרת: כ] פר בן בקר תמימים וששה כבשים ואיל תיבות תתקח ג] ומנין שמעבכין וא"ז תיפה מאי קאמר הא כבר אמרנו דאין מעבכין ופרש"י דאם יש להם ב' פרים אז ז' כבשים דאין מקריבין זה בלא זה וגם זה לא נחיירא דהא כבר אמרנו דכמה דאשתר לא אהדורי מהדרינן ונראה דהא דקאמר הכא דמעבכין לאפוקי מדר"ש דאמר אם היה להם פרים דרבים מרובים כו' וקס"ל דאי תנא דמוב לו להביא כבשים כמו דאמשתר ולא יעשה הכבשים בשביל הנסכים : ד] מילואים הקריבו בימי עזרא · לאו דוקא שהרי כל אותן הקרבנות ואותו הבנין על העתיד אלא אם (יוכו) [זכו] ישראל היו מקריבין אותו בימי עזרא תנ"ה: ה] שהמאו · פירוש בהוראת ב"ד דמייתי [פר] העלם דבר של צבור אע"ג שאינו רוב קהל (על) [עם] שגגת מעשה שאכלו חלב ע"פ הוראת ב"ד לאפוקי [שאם] היו סבורים(על) שרוא שחמן ואכלו צבור בשוגג שאין מביאין פר אלא כל אחד מביא כשבה או שעירה כדין יחיד שחטא : ו] העלה לו : ז] כבשים וגו' : ח] הפקודים כדמפרש לקמן : ט] לא אילים דת"כ : י] דהוי טוקפא' יא] היכי פלגת לתחנא' תיבות פלגא לתנא נמחק: יב] דאילים דהכא ודהכא דת"כ ודחומש הפקודים הוא דלא מעבכי הואיל ולא כתיבי נבי הדדי הא איתנהו הדדי כגון הגך שנים דת"כ מעבכין: יג] לא מעבכי בת"כ דכתיבי נבי הדדי והגך: יד] הפקודים לא מעבכי זה : טו] היכן כתוב : טז] בתורה פרים בני שנים בר"ח הם"ד ואח"כ מה"ד לפי שגאמר בתורה : יז] יודעים לפורשה : יח] הקריבו כו' : יט] והקריבו מילואים: כ] דמילואים:

ציון

צז א ב מיי' פ"ו מהל' תמידין ומוספין הלכה כ :

צח ג מיי' עם סלכה יט וע"ש בכ"מ :

צט ד מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הלכה טו :

ק ה מיי' פי"ב מהלכות שגגות הלכה ח וסי"ג הלכה ב :

קא ו מיי' עם פ"ב הלי' ח :

[כעיון ענך פר ג' גיל' תחת היה לו עיין שם ותמצא מתח]

הגהות צ"ק

ח) נגלה דלרבנו היה לו גילוח תחת נגמרא ·

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאיל דהא דעצרת : (ב) שם כשבעה ל"ל שבעה וכו' : (ג) שם כמדם אם תדש : (ד) רש"י ד"ה אילים דה"כ כבשים וכו' על הלחם מעבכי נאיל דחומש הפקודים ומאיל קאי וקפריך הש"ס טיכא כנ"ל והל"ל : (ה) ד"ה אלו שבעה וכו' תעשה כמו גבי פר :

הגהות הגר"א

(א) בד"ה בגמ' דאיל דהא דעצרת : (ב) שם כשבעה ל"ל שבעה וכו' : (ג) בד"ה הפ"ר בן בקר : (ד) בד"ה הפ"ר לחטאת : (ה) בד"ה הפ"ר בן בקר : (ו) לחטאת : (ז) דיומא פר דבעבודת מוכבים ואילו של אהרן גבי הא דקאמר היה : (ח) לחטאת מתנה שני עשרונים קלה כמו :